

VIÐMERKINGAR

Óvirðilig fólkatingsumboð útstilla føroyingar sum stakkaladýr

Edmund Joensen

Løgtingsmaður fyri Sambandsflokkinn

Fullveldisumboð Javnaðarflokksins á Fólkatingi málar eina skammiliga og spottandi mynd av sínum landsmonnum

Tað er komin sportur í, frá Fólkatingsins røðarapalli, at útstilla føroyingar sum ódugnaligar og óhjálpnar. Og tað ringasta er, at tað eru føroysku fólkatingsumboðini, ið iðka hesa ítrótt.

Ongin undrast á, at tjóðveldisumboðið dagliga ger sær sjálvum og Føroyum fyri skommum. Tað er sjálv missiónin hjá tí flokkinum í Danmark. Umframt, sjálvandi,

at súgva sum mest av donskum skattakrónum til flokskassan og propaganduna hjá Tjóðveldi.

Tó má tað undra mong, at Javnaðarflokksins umboð heldur sínar landsmenn fyri gjøldur.

Óvirðilig umboð

Eitt nú skýrir hann føroyingar at vera sum fuglar, ið verða fóðraðir, og tí ikki duga at finna sær føðina sjálvir. Hetta skal eitast at vera ein mynd uppá effektina av ríkisveitingini. Og hann málar eisini eina mynd av føroyingum, sum nakrir, ið ikki duga at ganga sjálvir, tí ríkisveitingin skal vera sum ein rullitrappa.

Álvaratos, hetta er óvirðiligt út um alt mark. Føroyingar eru millum raskastu fólk og arbeiða sum

fyri lívinum. Sjúrður átti at sett navn á tey, hann spottar.

Javnaðarflokkurin svíkir sínar veljarar

Ríkisveitingin er ætlað til føroyska heilsuverkið, pensjónir, serforsorg o.a. Hetta eru gjaldsskyldur, sum danski staturin hevur í felagsmálum, og sum ikki eru yvirtikin. Hví er Javnaðarflokkurin ímóti figging til vælføðina í Føroyum?

Veljarar hugsa sítt. Ikki minst tey, ið lótu seg lokka av Javnaðarflokkinum á seinasta løgtings- og fólkatingsvali.

Tá seldi hann seg sjálvum sum samríkisflokk. Nú gongur sjón fyri søgn. Fullveldisumboð Javnaðarflokksins á Christiansborg ikki bert útstillar føroyingar sum stakkaladýr. Nei, tað er eisini merk-

isvert, at eitt umboð fyri Javn-aðarflokkin fegnast um niðurskurð og ynskir ríkisveitingina burtur.

Var hetta tað, ið Javnaðarflokkurin fór til val uppá? Nei, tvørtur-ímóti. Og tí kunnu vit av røttum siga, at flokkurin svíkir sínar veljarar.

Verið nú erlig

Heldur enn at lata fólkatingsumboðið dríta í egið reiður, eigur Javnaðarflokkurin erliga at greiða fólki frá um ríkisveitingina og avleiðingunum, um tjóðveldisgrundlógin verður samtykt, og loysingin gerst veruleiki.

Tað stutta av tí langa er, at tá fer at mangla uml. EIN MILLIARD Í REINUM PENGUM HVØRT ÁR. Umframt at hetta fyllir meira enn tvær milliardir í BTÚ og figgjar

uml. 20 prosent av útreiðslum landskassans. Hetta er samlaða upphæddin, sum ríkið leggur eftir seg í Føroyum.

Hvussu vil Aksel figgja hesa árliku milliardaupphædd?

Hvussu langt skulu føroyingar niður í livifóti og vælføð?

Hvussu nógv fer skatturin at hækka?

Bakbit

Uttan iva hevur fullveldisumboð Javnaðarflokksins á Fólkatingi hildið seg vera skemtiligan á røðarapalli Fólkatingsins, tá ið ríkisveitingin var til viðgerðar.

Fakta er, at hann, politiskt, bitur føroyingar – og ikki minst samríkisinnað javnaðarfólk – í bakið.

Dagstovnalógin endurskoðast við minimumsnormering

Nikkil Heinesen

nevndarlimur í Føroya Pedagogfelag

Pedagogfelagið hevði til Løgtingsvalið fyri góðum ári síðani nøkur ynski til politisku flokkarnar. Eitt av hesum var at endurskoða dagstovnalógina, við tí fyri eyga, at

tryggja eitt forsvarligt minstamark av tímunum til barnið, soleiðis at tíð er hjá starvsfólki at hava meningsfult relatióssamband við einstaka barnið. Hetta er kjarnin í námsfrøðiliga arbeiðinum.

Í stuttum merkir hetta at lógarfesta eina minstujáttan av tímunum, ið fylgir barninum inn á stovnin, soleiðis at hetta ikki ávirkast av broytandi játtan til stovnar.

Tað letur til, at onkur hevur

hoyrt Pedagogfelagið, tí nú er eitt ítøkiligt uppskot komið í Tingið. Sambært dagskránni hjá Løgtinginum verður fyrsta viðgerð at endurskoða Dagstovnalógina 20. oktober.

Tað eru kommunurnar, ið eiga og reka dagstovnarnar, meðan tað er Mentamálaráðið, ið hevur eftirlit við námsfrøðiliga innihaldinum, sum arbeiðið verður skipað út frá.

Í londum, vit vanliga samanbera

okkum við, er hetta ikki nakað nýtt kjak. Hugtakið "meira fyri minni" hevur leingi niðurpínt økið, og hóast tað ikki stendur eins illa til í Føroyum, so eru vandatekin at hóma.

Hetta snýr seg ikki um at tryggja nøkur størv, men at tryggja, at tíð er til týðningarmikið relatiónsarbeiði. Tí gleðir tað okkum, at politiski myndugleikin er við at vakna og tekur hetta álvarsmál upp. Neyðugt

er tó, at kommunurnar taka undir við hesum.

Pedagogfelagið bjóðar seg sjálv-sagt fram sum ein jaligan hoyringspart og fakligan sparringspart, tá uppskotið verður sent til hoyringar.

Tilfeingi og tilfeingisgjald í søguligum bakspegli

Niels Midjord

Eitt av stórmálunum, sum hetta landsstýri hevur sett sær fyri at fremja, er ein fiskivinnunýskipan.

Umráðandi er at fáa so stóra undirtøku á tingi og millum fólk fyri eini slíkari nýskipan sum gjørligt, men tað tykist trupult at finna eitt felags stev ella eitt felags støði at viðgera fiskivinnuna og tilfeingi í síni heild útfrá. Ein gongd leið kundi verið at hyggja at, hvussu tilfeingi og rættindini til tilfeingi hava verið uppfatað søguliga.

Hugsi, at grundarlagið undir norðurlandska vælføðarsamfelagnum er hvørki Marxisma ella Kapitalisma, men siðvenjur og skipanir um rættindi og skyldur í bygdarsamfelagnum, sum hava verið felags fyri norðurlond og tey lond, har norðbúgvar hava sett seg niður so langt aftur, sum til ber at síggja, og sum hava yvirlivað og lagað seg til tekniska framburðin og samfelagsligu, stýrisskipanarligu og átrúnaðarligu broytingarnar upp ígjøgnum øldirnar og útkrystaliserað seg í einfalda prinsippinum um »**Lut og Lunnindi**«.

Lutur er føst ogn. Lunnindi er

tað, sum livir og rørist uttanum ognina og svymur fella lýtur undir henni. Við øðrum orðum: tað, sum vit høvdu kallað tilfeingi. Sjálvt um lunnindini lógu til lutin, so vóru tey felags fyri alla bygdina. Um t.d. fuglaberg var í onkrum haga í bygdini, høvdu øll bygdarfólkini rætt til at fleyga fugl uttan at spyrja nakran um loyvi, men tað var ikki ókeypis, tey máttu lata ein ávisan prosentpart av veiðuni til hagan í landparti ella í tilfeingisgjaldi sum vit høvdu kalla tað. Landparturin av fuglaveiðu kundi vera rættuliga stórur, heilt upp í 50%. Afturfyri hevði hagin so skyldu til at at fáa til vega og at halda bjargalínur. Ein

avbygdarmaður kundi eisini søkja bjørgini, men bert um hann hevði fingið loyvi frá haganum.

Ein kann hugleiða um, hví tilfeingið ella lunnindini soleiðis vóru staðbundin til eitt bygðarsamfelag. Men ert tú góður við tína heimbygd og fylgir við tí sum livir og rørist rundan um hana, so sært tú, um fuglurin í berginum t.d. er illa fyri eitt tíðarskeið, og lagar veiðina hjá tær eftir tí, tí fuglin vilt tú ikki missa. Soleiðis ber skipanin um lut og lunnindi við sær, at tú røktar náttúruna og livir í samljóði við hana heldur enn ímóti henni. Avbygdarmaðurin har aftur ímóti kennir ikki bergið og er ikki góður

við tað á sama hátt; fyri honum ræður bara um at fáa so stóran fong sum gjørligt

Ójavna stríðið ímillum hummaraveiðimenn og alivinnuna bendir á, at alivinnan lættliga kann fáa leiklutin sum óføri avbygdarmaðurin, ið dugir væl at fáa stóran fong í sín part, men ikki gevur sær far um, hvørjar avleiðingar tað fær fyri vistfrøðiligu skipanina á firðinum annars. Tá røktar hann ikki náttúruna, men seiðpínir hana; tá livir hann ikki í samljóði við náttúrana, men ímóti henni, og hvørjar avleiðingar tað fær sum frá líður, vita vit ikki. Hetta bendir eisini á, at tað vænta áset-